

Handläggare: Agneta Lindberg
Telefon: 08 508 10 308

Kvalitetsredovisning

Övergripande bild av verksamheten

Vår vision är att förskoletiden hos oss ska ge barnet stora möjligheter till utveckling och lärande. Våra verksamheter ska kännetecknas av kvalitet, engagemang, kunskap och respekt. Varje barn som lämnar våra förskolor för att gå vidare i livet ska göra det som trygga och självständiga individer med ett gott självförtroende och många kunskaper. Den grund vi lagt under förskoletiden ska bidra till att barnet som vuxen kan fungera i ett samhälle, uppleva att varje individ är viktig, kunna se värdet i olikhet samt kunna samarbeta.

Enheten består av åtta förskolor:

Montessoriförskolan Fontänen, Starrängsringen 57. 2 avdelningar
Förskolan Tingeling, Starrängsringen 53. 2 avdelningar
Förskolan Liten blir Stor, Starrängsringen 1. 2 avdelningar
Förskolan Läkarvillan, Fiskartorpsvägen 11, 2 avdelningar
Förskolan Skatan, Armfeltsgatan 8-12. 3 avdelningar
Förskolan Lilla O, Olaus Petrigatan 6. 2 avdelningar
Förskolan Olaus Petri, Olaus Petrigatan 11. 2 avdelningar
Förskolan Oceanen, Erik Dahlbergsgatan 59-63. 3 avdelningar

I enheten finns för närvarande 292 barn inskrivna. På varje förskola finns 1-2 lediga platser.

Under förskolechefens sjukskrivning, höstterminen 2012, består ledningen för resultatenheten av 1 tillförordnad förskolechef och 1 tillförordnad biträdande förskolechef.

Sex av förskolorna har arbetsplatsansvariga förskollärare som utifrån en arbetsbeskrivning ansvarar för det operativa arbetet på förskolorna. Varje arbetsplatsansvarig ingår i en ledningsgrupp som träffas en gång/månad. Varje förskolas arbetslag deltar i en arbetsplatsträff/månad. Antingen på den egna förskolan eller tillsammans med något/några arbetslag från andra förskolor.

Varje avdelning har möte en gång/ månad och varje förskola har två planeringsdagar/termin.

Förutsättningar

Vårt uppdrag är att inom givna ramar erbjuda och bedriva förskoleverksamhet för barn i ålder 1-5 år.

I vårt uppdrag ingår att följa de nationella styrdokumenterna i form av skollag, läroplan Lpfö 98/10 samt Östermalms Stadsdelsförvaltnings generella åtagande.

Enheten består av 8 förskolor. Två av enhetens förskolor, Läkarvillan och Olaus Petri, finns i fristående fastigheter. De övriga finns i flerbostadshus. Standarden på lokalerna är genomgående god.

6 av förskolorna har egen gård i anslutning till lokalerna, två använder sig av närliggande parker som utemiljö. Kvaliteten på skötseln av förskolornas gårdar varierar och är ibland föremål för irritation.

Vi har under flera år haft full beläggning i barngrupperna vilket innebär att vi totalt haft ca 305 barn inskrivna. Nu, hösten 2012, finns det inte barn till alla våra platser och vi saknar för tillfället 13 barn i enheten.

Trots detta är ekonomin under hösten god, bland annat beroende på det stora antalet barn födda 2009.

I enheten arbetar 62 personer med barnen. A dem är 8 verksamhetsstöd för barn i behov av särskilt stöd. Andelen förskollärare bland de övriga 56 är 45%. Vi har tre nyutexaminerade förskollärare som arbetar sitt introduktionsår, de har just fått var sin mentor.

Enhetens förskolechef är sjukskriven sedan mitten av juni, under hennes frånvaro består ledningen av två i stället för tre, personer. Osäkerheten om hur enhetens framtida ledning kommer att se ut har stor påverkan på arbetet under terminen. Bland annat har nätverksträffar fått ställas in och det planerade innehållet i ledningsgruppens möten ändrats.

Mycket tid har också ägnats åt introduktion av ny personal och rekonstruktion av den förskola som under våren genomgick en stor kris.

Allt detta sammantaget gör att vi i år inte har samma överblick över helheten som vi brukar ha.

Vi har personal i köket på tre förskolor, de lagar mat till 4 av förskolorna. Övriga 4 förskolor har cateringmat.

Systematiskt kvalitetsarbete

Underlag/källor till redovisningen är:

- protokoll och minneanteckningar från ledningsgruppsmöten
- anteckningar från medarbetarsamtal
- protokoll från APT, avdelningsmöten, planeringsdagar och utvärderingsdagar på förskolorna.
- avdelningarnas resultat från självvärderingen
- anteckningar och utvärderingar från nätverksträffar, studiebesök och gemensamma aktiviteter inom enheten

- utvärderingar av kompetensutvecklingsinsatser i form av studiedagar och föreläsningar.
- arbetslagens kontinuerliga och terminsvisa utvärderingar tillsammans med barnen i form av samtal och reflektion kring deras pärmar och annan dokumentation
- synpunkter från föräldrarna som har framkommit genom vardagliga samtal, vid utvecklingssamtal, på förskolerådsmöten, på föräldramöten och via brukarundersökningen 2012

På enheten finns följande möten för att planera och följa upp verksamheten:

På varje förskola:

Arbetsplatsträffar - APT, Avdelningsmöten, Planerings- och utvärderingsdagar, Reflektionsmöten

Ledningsgruppsmöten bestående av chefer och arbetsplatsansvariga

Nätverksträffar med representanter från de olika förskolorna

På enheten finns följande arbetsgrupper för att planera och följa upp verksamheten

Ledningsgrupp, referensgrupp bestående av pedagogisk ledare och förskollärare

Medverkan av barn i förskolan och deras vårdnadshavare möjlighet att delta i arbetet

Barnen medverkar genom samtal och återblickar, sina möjligheter till val och pedagogernas observationer, reflektioner och åtgärder utifrån vad de ser.

Föräldrarna deltar genom sina svar på brukarenkäten, synpunkter på föräldramöten och i föräldraråd, utvecklingssamtal och i vardagliga samtal.

Övergripande bild av måluppfyllelse

Får vi genom analys av resultat från brukarundersökning, avdelningarnas självvärderingar och förskolornas utvärderingar mot sina arbetsplaner

Åtgärder för utveckling från föregående kvalitetsredovisning

Vi har som tidigare använt oss av den kompetens och de mötesformer som finns i enheten.

Inspiration, kunskap och nya idéer har vi skaffat oss i genom litteratur, föreläsningar, en gemensam studiedag, interna och externa studiebesök.

Mål/Åtaganden

Normer och värden

Utvärdering av likabehandlingsplan/plan kränkande behandling

Enheten har en övergripande plan, utifrån den skriver varje förskola sin egen Likabehandlingsplan som revideras varje höst. En viktig del i planen är kartläggning och analys av nuläget.

Alla pedagoger har varit delaktiga i diskussioner om förhållningssätt, visioner, mål och åtgärder vid kränkande behandling.

Barnen har varit delaktiga genom vardagliga samtal om hur en bra kompis är och hur vi ska vara mot varandra på förskolan. Några förskolor har arbetat med vänskapsteman.

Med föräldrarna har diskussioner ägt rum i vardagen, på utvecklingssamtal, förskolerådsmöten och föräldramöten.

NÄMNDMÅL:

En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas på Östermalm

Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Period
Andel anställda som går eller cyklar till arbetet			2012
Andel inköpta ekologiska livsmedel i procentandeler av totala värdet av inköpta livsmedel			2012

ÅTAGANDE:

Förskolan ska i sitt miljöarbete vidta åtgärder som värnar om livsmiljön

Förväntat resultat

Barnen får möjligheter att förstå hur egna handlingar påverkar miljön

Arbetsätt

Vi gör barnen uppmärksamma på syftet med källsortering och hur material kan återanvändas/återvinning

Med utgångspunkt i förskolans närmiljö får barnen med stöd av vuxna undersöka och göra upptäckter om naturens och människans ömsesidiga beroende.

Minska elförbrukningen genom att släcka lampor, tvätta med fulla maskiner och vid byte av vitvaror välja energisnåla alternativ.

Vi sorterar förpackningar och papper i olika miljöskåp/behållare som hämtas av Ragn-Sells.

Öka andelen inköpta ekologiska livsmedel

Resursanvändning

Barnens samlade nyfikenhet att utforska och upptäcka omvärlden
Medarbetares samlade kunskap och kompetens om hur det ekologiska systemet fungerar
Köksgruppens engagemang för att påverka leverantörerna

Uppföljning

Dokumentation och barnintervjuer om barns upplevelser av naturen
Mätning av andelen ekologiska livsmedel vid separata konteringar
Mäta förbrukningen av el via separata konteringar

Utveckling

Vi söker fler upphandlade leverantörer som kan tillhandahålla ekologiska produkter

Resultat

Vi arbetar för en hållbar utveckling genom att låta alla barn vara delaktiga i källsorteringen av papper och kartong.

Under utevistelsen på våra gårdar, i parker och skogsområden arbetar pedagogerna på olika sätt för att barnen ska utveckla sin förståelse för samband i naturen, liksom om djur och natur.

Enligt årets förskoleundersökning anser 76% av föräldrarna att *Barnen ges rika tillfällen att utveckla sin förståelse för samband i naturen, liksom om växter och djur.*

Bedömning och analys

Arbetet med likabehandlingsplanerna har fört med sig många viktiga samtal och diskussioner om förhållningssätt och värdefrågor. I det dagliga arbetet har pedagogerna agerat som förebilder när det gäller bemötande, något som bekräftas av resultatet från brukarundersökningen. Men vad det gäller genus måste vi bli bättre på att formulera oss. Även om föräldrarna i brukarundersökningen är relativt nöjda känner många pedagoger sig osäkra i genusfrågor.

Arbetet med den reviderade läroplanen har ökat pedagogernas intresse för naturvetenskapliga frågor. Diskussionen om hur vi i förskolan kan arbeta för *Hållbar utveckling* har inletts.

Pedagoger efterlyser ämneskunskaper inom områdena naturvetenskap och teknik.

Utveckling och Lärande

NÄMNDMÅL:

Invånare på Östermalm ska uppleva en rik, varierad och tillgänglig kultur och fritid

ÅTAGANDE:

Vi åtar oss att erbjuda barnen rika tillfällen till kulturella aktiviteter och möjligheter till eget skapande

Förväntat resultat

Alla barn erbjuds att ta del av stadens professionella kulturutbud minst en gång/termin

Alla barn deltar regelbundet i aktiviteter såsom spel och lekar tillsammans med vuxna på förskolan

Alla barn får rika möjligheter att använda sin kreativa och skapande förmåga i många uttrycksformer såsom lek, bild, rörelse, sång, musik, dans och drama, rytmik, tal- och skriftspråk samt multimedia

Alla barn får känna delaktighet i sin egen kultur och utvecklar känsla och respekt för andra kulturer

Arbetsätt

Vi ska erbjuda barnen upplevelser i form av konst, dans, musik, teater, film, med mera och själva staden med dess byggnader, parker, former, puls och människor. Upplevelserna ska följas av reflektion och bearbetning för att bli berikande för barnens språk, begreppsbyggnad och mångsidiga uttryck förutom att de ska vara lustfyllda.

Vi ska regelbundet arbeta med bild och form, högläsning och berättande, sång, rim och ramsor, rörelse, dans och traditionella lekar. Barnens eget kulturskapande ska få stort utrymme. Genom tillgången till ett rikt och varierat material ska barnen få möjlighet att välja mellan olika uttryckssätt. Det innefattar också multimedia.

Barnen ska mötas av ett interkulturellt förhållningssätt, vilket innebär att de olika erfarenheter som alla barn har med sig av olika sätt att vara tillsammans på, samtala, berätta och så vidare ska tas tillvara.

Vi ska också överföra ett kulturarv, värden, traditioner och historia, språk och kunskaper.

Våra barn med ursprung i andra kulturer bidrar med sina erfarenheter och ger oss fler perspektiv.

Resursanvändning

Förskolornas pedagogiska miljöer och material

Pedagogernas kunskaper om kulturbegreppet

Pedagogernas kunskaper om skapande verksamhet

Enhetens pedagoger med specialkompetens

Förskolornas kulturombud, enhetens och stadsdelens kulturgrupp

Kulturpengen

Stadens kulturutbud

Stockholms stads strategiska plan för barn- och ungdomskultur - Kultur i

ögonhöjd

Östermalms gemensamma plattform - Barns kulturutövande och skapande

Uppföljning

Samtal och reflektion med barnen

Dokumentation på väggar och i barnens pärmar

Diskussioner i enhetens kulturgrupp

Föräldrasamtal, föräldramöten och brukarundersökning

Halvårs- och helårsutvärdering i arbetslagen

Stadens indikator

Utveckling

Vi utvecklar arbetet med att förbereda och följa upp professionella kulturupplevelser

Pedagogerna lär sig mer om det som är barnens kultur, tex genom att ta del av TV-program, och återkopplar

Barnen får möjlighet att använda sig av multimedia i kommunikation och skapande

Resultat

Den kulturpeng varje barn får från stadsdelen har bidragit till att alla barn erbjudits möjlighet att ta del av stadens professionella kulturutbud. De äldre barnen på olika ställen i staden i form av bl.a. dans och teater, de allra yngsta på förskolorna genom teaterföreställningar och sagoberättare. (Kultur **för** barn) Idéer om stadens professionella kulturutbud har diskuterats i enhetens nätverk där vi arbetat för att vidga kulturutbudet. Vi har också uppmärksammat hur vi gör det möjligt för barnen att bearbeta sina upplevelser med hjälp av olika material och rekvisita.

Alla barn har haft möjlighet att spela och leka tillsammans med vuxna (Kultur **med** barn)

Några förskolor har under året haft musik som tema i sitt arbete.

Alla barn har fått möjlighet att använda sin kreativa och skapande förmåga i olika uttrycksformer. Dock i alltför liten utsträckning med hjälp av IKT. På det området är vi långt ifrån läroplanens mål och intentioner. till stora delar beror det på svårigheten att ge barnen tillgång till datorer (Kultur **av** barn)

Barnens egen kultur i form av filmer, musik och TV-program har till viss del uppmärksamrats och varit utgångspunkt för teman/projekt. Det är ett område vi kan utveckla vidare.

Alla barn har deltagit i firandet av inhemska traditioner. Hur vi kan arbeta med kulturell mångfald är en fråga som kommer att vara i fokus i kulturnätverket i höst.

Brukarundersökningen visar att (81%) många föräldrar är nöjda med hur *Barnen ges rika möjligheter till kulturella aktiviteter och eget skapande*

Tillbakagången jämfört med förra året beror på det låga resultatet (32%) på en av våra förskolor.

NÄMNDMÅL:

Förskolorna ska ge varje barn vad de behöver för att lära och utvecklas.

Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Period
Andel nöjda föräldrar i förskoleundersökning avseende matematik och naturvetenskap.	78 %	77 %	2012
Andel nöjda föräldrar i förskoleundersökning avseende språkutveckling.	85 %	83 %	2012

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla förskolor ska för att förebygga och förhindra kränkande behandling fortsätta arbetet med egna kartläggningar av verksamheten för att identifiera lokala riskområden på varje förskola.	2012-01-01	2012-12-31
Alla förskolor ska i förebyggande syfte i anslutning till arbetsmiljöundersökning/ skydds rond använda arbetsmiljöverkets checklista för förskolor och vid behov vidta åtgärder.	2012-01-01	2012-12-31
Alla förskolor ska inför varje större förändring av antalet platser i barngrupperna utreda och kartlägga eventuella konsekvenser av förändringen enligt av förvaltningen anvisad checklista.	2012-01-01	2012-12-31

ÅTAGANDE:

Vi ska erbjuda barnen rika tillfällen att utveckla sin förståelse för matematik, naturvetenskap och teknik

Förväntat resultat

- Barnen ingår i matematiska aktiviteter
- Barnen utvecklar sin förmåga att undersöka matematiska begrepp
- Barnen utvecklar sin förmåga att undersöka problem
- Barnen uppmärksammar och utforskar djur och växter
- Barnen uppmärksammar och utforskar naturvetenskapliga fenomen
- Barnen uppmärksammar och utforskar samband i naturen
- Barnen utvecklar sin förmåga att bygga och konstruera med hjälp av olika material och tekniker
- Barnen utvecklar sin förmåga att experimentera och dra slutsatser

Arbetsätt

Matematik är ett viktigt hjälpmedel för att tänka, kommunicera och lösa problem, matematiska resonemang används för att förstå och förklara olika fenomen

Vi ska tillvara barnens nyfikenhet och engagemang i en variationsrik miljö där det finns material som lockar till grundläggande matematiska aktiviteter:

- Att urskilja, undersöka, jämföra, sortera, beskriva, förklara, testa, dra slutsatser, reflektera och komma fram till olika lösningar
- Att kommunicera med hjälp av olika uttrycksformer såsom tal, skrift, lek och skapande aktiviteter.

Matematiken utvecklas utifrån barnens egna erfarenheter i socialt samspel.

Pedagogerna känner igen och fångar upp barnens intresse för grundläggande matematik, sätter ord på deras upplevelser och utmanar deras tankar.

Naturvetenskap och teknik handlar om frågor som rör människan, djur, växter, klimat och miljö, informationsteknologi, konstruktioner, material och användningen av maskiner, redskap och verktyg.

Vi ska ta tillvara barnens lust och nyfikenhet att utforska och undersöka sin omgivning och vardagsfenomen. De ska uppmuntras att undersöka genom att observera, sortera, formulera hypoteser, arrangera experiment och dra slutsatser, använda sig av redskap och konstruera.

Vi ska erbjuda barnen naturupplevelser och de ska få utforska djur- och växtlivet i närmiljön. Genom upptäckter i det lilla ökas förståelsen för det större perspektivet om samspelet mellan människa och natur. På så sätt bidrar vi till att grundlägga utbildningen om hållbar utveckling.

I bygg- och konstruktionslekar ska barnen få pröva och utforska olika material, verktyg och redskap. Pedagoger ska vägleda och diskutera tekniska lösningar med barnen.

Resursanvändning

Miljö och material

Pedagogers ämneskunskaper

Enhetens nätverk för matematik, naturvetenskap och teknik

Intresset för och närheten till naturen

Uppföljning

Samtal och reflektion med barnen

Dokumentation på väggar och i barnens pärmar

Föräldrasamtal, föräldramöten och brukarundersökningen

Halvårs- och helårsutvärdering i arbetslagen

Stadens indikator

Utveckling

Pedagogernas ämneskunskaper ökar genom intern och extern utbildning

Det finns material som lockar till matematiskt utforskande

Bygg- och konstruktionsmaterialet är varierat och får stort utrymme

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
-----------	------------	-----------

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla avdelningar ska ha material som lockar till matematiska, naturvetenskapliga och tekniska upptäckter	2012-01-01	2012-12-31

Resultat

Av vårens interna utvärdering framgår att pedagogernas kunskaper om vad matematik är och kan vara i förskolan har ökat. Det innebär att de kunnat uppmärksamma matematiken i vardagen.

Inom området naturvetenskap finns ett stort intresse och mycket engagemang hos både pedagoger och barn. Några pedagoger har deltagit i föreläsningar och besökt Tom Tits för att få kunskap och inspiration. Teorier och hypoteser formuleras och diskuteras kring experiment med t.ex. snö, vatten och vattenånga.

Många avdelningar har satsat på sina bygg- och konstruktionshörnor. I den miljön finns det rika möjligheter för barnen att göra såväl matematiska som tekniska experiment och upptäckter.

Förskoleundersökningen visar att många föräldrar är nöjda med hur förskolan ger barnen tillfälle att *utveckla sin förståelse för samband i naturen, liksom om växter och djur (76%)* och *sin förmåga att upptäcka, utforska och experimentera (83%)* samt *sin förmåga att bygga, skapa och konstruera (83%)*

ÅTAGANDE:

Vi åtar oss att erbjuda alla barn rika tillfällen att utveckla alla sina språk och sin förmåga att kommunicera

Förväntat resultat

Barnen utvecklar sin förmåga att lyssna

Barnen utvecklar sin förmåga att tala och samtala

Barnen utvecklar sitt intresse för skriftspråket

Barnen utvecklar sin förmåga att läsa och tolka bilder, texter och olika medier

Barnen använder sig av olika uttrycksformer

Arbetsätt

Språk handlar om det talade och skrivna språket men också om gester, bilder, symboler, musik, dans, film, drama, informations- och kommunikationsteknik (IKT). En miljö rik på varierande material ger barnen möjlighet att välja mellan många olika sätt att kommunicera med sin omgivning.

Språkutveckling sker i vardagliga, lekfulla, sociala och för barnet meningsfulla sammanhang där barnen får möjlighet att lyssna, uttrycka sina tankar och uppfattningar, berätta, ställa frågor och argumentera.

Barnen uppmuntras att använda och utforska olika kommunikativa redskap och medier. Intresse för bilder, texter och symboler uppmuntras, det finns litteratur för alla åldrar, högläsning och berättande förekommer regelbundet liksom dramatisering av sagor, sång, lek och skapande med ord samt rim och ramsor.

Projektarbete kring något som barnen visar intresse för ger möjlighet till fördjupning och möte med nya ord och begrepp.
Den kulturella identiteten hos barn med annat modersmål än svenska stöds genom att deras modersmål och ursprung uppmärksammas och märkvärdiggörs.

Resursanvändning

Pedagogernas medvetenhet om sin roll som förebilder
Miljö och material
Enhetens nätverk för språk och kommunikation
Stadsdelens språkplattform

Uppföljning

Samtal och reflektion med barnen
Dokumentation på väggar och i barnens pärmar
Utvecklingssamtal, föräldramöten och brukarundersökningen
Halvårs- och helårsutvärdering i arbetslagen
Stadens indikator

Utveckling

Vi lär oss olika sätt att dokumentera barns språkutveckling
Barnen får tillgång till multimedia som ytterligare ett språk för berättande och skapande

Resultat

Pedagogerna är medvetna om sin roll som språkliga förebilder för barnen. Man fångar tillfällena i vardagen för att samtala, lyssna och sätta ord på vad de gör, hur saker och ting ser ut, hur de känns, luktar, smakar osv.

Genom att ordna miljön i stationer där små grupper av barn leker och arbetar tillsammans får barnen möjlighet att samtala, lyssna på och lära av varandra. Begreppsvärlden vidgas också genom mötet med nya ord i projektarbeten kring något specifikt ämne eller genom samtal som initieras av pedagoger.

Barnen uppmuntras att uttrycka sig på många olika språk, t.ex. tal- och kroppsspråk, bild- och musikkapande samt bygg- och konstruktion.

Förskoleundersökningen visar att 85% (83% 2011) av föräldrarna anser att *Mitt barn ges stöd i att utvecklas språkligt*

ÅTAGANDE:

Vi åtar oss att forma pedagogiska miljöer som erbjuder barnen rika tillfällen till egna val, samarbete, lek, utveckling och lärande

Förväntat resultat

Barnen får utveckla självständighet och tillit till sin egen förmåga
Barnen får utveckla sin förmåga att ta ansvar för egna handlingar och för

förskolans miljö

Barnen får utveckla sin nyfikenhet och lust samt förmåga att leka och lära

Arbetsätt

Barngruppens behov och intressen och läroplanens intentioner att barnens vilja och lust att lära ska stimuleras är grunden för vårt fortlöpande arbete med att utveckla de pedagogiska miljöerna, inomhus och utomhus.

Vi ska skapa en miljö som är trygg och samtidigt rik på material som inbjuder barnen till att undersöka och experimentera, leka, skapa och konstruera, och som inte begränsar barnens aktiviteter på grund av kön. Miljön ska erbjuda utrymme för såväl aktivitet som vila, arbete i grupper och enskilt.

Materialet ska vara synligt och tillgängligt och kunna användas på många olika, kreativa sätt. Det ska stimulera till lek och rörelse, skapande, bygg och konstruktion, sång och musik, utforskande och upptäckter av språk och kommunikation, matematik, naturvetenskap och teknik.

Utformningen av miljön, inomhus och utomhus, ska ge barnen möjlighet till egna val, inflytande över sin vardag och sitt eget lärande. Den ska också stimulera barnen att arbeta och leka tillsammans i mindre grupper där de kan komma till tals, lyssna på och förhandla med varandra. Barngruppen ska ses som en viktig och aktiv del i utveckling och lärande.

Vi ska göra barnen delaktiga i utformandet av miljön och de ska uppmuntras att ta ansvar för den.

Till den pedagogiska miljön hör också pedagogernas förhållnings- och arbetsätt. Barnen ska få stimulans och vägledning av vuxna för att genom egen aktivitet öka sin kompetens och utveckla nya kunskaper och insikter. De vuxna ska skapa förutsättningar för en positiv självbild hos varje barn som tänkande, lärande och skapande människa. Barnen ska få hjälp att känna tilltro till sin egen förmåga att tänka själva, handla, röra sig, och lära sig.

Resursanvändning

Pedagogernas kunskaper om barns utveckling och lärande

Interna och externa studiebesök

Pedagogernas kunskaper om Lpfö

Uppföljning

Samtal och reflektion med barnen

Observationer och dokumentationer

Föräldrasamtal, föräldramöten och brukarundersökningen

Halvårs- och helårsutvärdering i arbetslagen

Stadens indikator

Utveckling

Pedagogernas ämneskunskaper ökar

Det finns material för matematiskt, naturvetenskapligt och tekniskt utforskande

Miljön utomhus är rik på material att utforska och experimentera med

Resultat

Arbetet med den pedagogiska miljön är en ständigt pågående process. Vi arbetar kontinuerligt med att förstå hur miljön ska utformas för att vi ska kunna arbeta efter läroplanens mål och intentioner. Tankarna om miljön och dess betydelse finns med i alla samtal om hur vi kan främja barnens lek, lärande och inflytande.

Barnens inflytande ökar när pedagogerna utformar den pedagogiska miljön utifrån observationer och samtal om barnens intressen och planer.

Resultatet från förskoleundersökningen visar att av föräldrarna anser:

87% att *Mitt barns nyfikenhet och lust att lära uppmuntras*

88 % att *Mitt barn får stöd i att ta egna initiativ och eget ansvar*

81% att *Miljön i förskolan bidrar till mitt barns utveckling*

90% att *Förskolan arbetar medvetet med att utveckla barnens sociala förmåga*

92% att *Pojkar och flickor ges lika möjligheter att utvecklas*

ÅTAGANDE:

Vi åtar oss att främja god hälsa och välbefinnande

Förväntat resultat

Alla barn får förutsättningar att utveckla sin motorik, koordinationsförmåga och kroppsuppfattning

Alla barn får förutsättningar att utveckla förståelse för vikten av att värna om sin hälsa och sitt välbefinnande

Arbetsätt

Att främja god hälsa och välbefinnande handlar om att skapa förutsättningar för fysiskt och psykiskt välmående.

Vi ska skapa en väl avvägd dagsrytm där lek, lärande, omsorg, måltider, vila och rörelse vävs sammans på ett lustfyllt sätt. Barnen ska kunna växla mellan olika aktiviteter under dagen och det ska finnas utrymmen för deras egna planer, fantasi och kreativitet i lek och lärande.

Utevistelsen är viktig för att stärka barnens fysiska utveckling och hälsa. Genom glädjen i lek och rörelse läggs en god grund för ett fortsatt gott förhållande till fysisk aktivitet.

Maten och måltiderna är viktiga, barnen ska få näringsriktig och varierad kost av hög kvalitet. Måltiderna ska präglas av lugn och ro och stillsam social samvaro. Barnen ska få grundläggande kunskaper om sambandet mellan kost, rörelse, hygien och hälsa.

Känslan av välbefinnande förutsätter också att man möts med respekt och förståelse och får känna att man ingår i ett meningsfullt sammanhang där var och en ses som en resurs i gruppen, att få vara en som kan.

Att få välja och känna att man har inflytande över sin egen dag är också viktigt, liksom att det finns förutsättningar för ömsesidigt samspel.

Resursanvändning

Våra inne- och utemiljöer
Pedagogernas ämneskunskaper
Pedagogernas förhållningssätt
Kökspersonal kunskaper/cateringföretagets kompetens

Uppföljning

Samtal och reflektion med barnen
Dokumentation på väggar och i barnens pärmar
Möten med kökspersonalen/kontakt med cateringföretag
Föräldrasamtal, föräldramöten och brukarundersökningen
Halvårs- och helårsutvärdering i arbetslagen
Likabehandlingsplanen

Utveckling

Vi lär oss hur vi kan ge barn grundläggande kunskaper om sambandet mellan, kost, rörelse och hälsa på ett balanserat sätt

Resultat

Alla avdelningar har planerat för en väl avvägd dagsrytm där utevistelsen ingår som en viktig del. Alla barn har regelbundet besökt våra närliggande skogsområden där de haft möjlighet att upptäcka sina kroppars förmåga att åla, hoppa, klättra, rulla osv. Inomhus har barnen fått känna glädje i kroppsrörelse och aktivitet i form av dans, rytmik och ”Miniröris”.

Vi använder oss regelbundet av Östermalms idrottsplats för skridskoåkning, friidrott och lek. Våra blivande sexåringar har, traditionsenligt, deltagit i Stadions egna Vasalopp.

Pedagogerna lägger stor vikt vid att göra måltiderna till en positiv upplevelse där man uppmärksammar barnen på matens olika karaktär. Alla barn erbjuds frukt och grönsaker varje dag.

Alla avdelningar har arbetat med att lära barnen vikten av en god handhygien.

Alla avdelningar arbetar aktivt med kompisskap och konfliktlösning samt reviderar sina likabehandlingsplaner i oktober.

ÅTAGANDE:

Vi åtar oss att stödja varje barn efter behov

Förväntat resultat

Alla barn får förutsättningar att utveckla sin nyfikenhet och sin lust samt förmåga att leka och lära

Alla barn får förutsättningar att ställas inför nya utmaningar som stimulerar lusten att erövra nya färdigheter, erfarenheter och kunskaper

Alla barn får förutsättningar att bygga upp varaktiga relationer och känna sig trygga i gruppen

Arbetsätt

Vi ska genom våra observationer uppmärksamma varje barns behov. Särskild uppmärksamhet ska vi ge åt barn i behov av särskilt stöd och flerspråkiga barn. Vi ska följa de riktlinjer som tagits fram av Östermalms stadsdelsförvaltning.

Barn som behöver särskilt stöd i sin utveckling ska få den omsorg som deras speciella krav ställer och hjälpen ska sättas in så tidigt som möjligt. I dialog med föräldrarna, och vid behov stödteamet, ska vi utforma stödet så att det på bästa sätt stärker barnet och främjar inkludering i gruppen. Stödet ska dokumenteras i en handlingsplan och följas upp kontinuerligt.

Vi ska kartlägga våra flerspråkiga barns språkmiljöer och vid behov göra en handlingsplan som följs upp kontinuerligt.

Barnen ska mötas av ett interkulturellt förhållningssätt, vilket innebär att de olika erfarenheter som alla barn har med sig av olika sätt att vara tillsammans på, att samtala, att berätta, att läsa böcker och så vidare tas tillvara.

På så sätt arbetar vi för att stärka den språkliga och kulturella identiteten hos barnen med annat modersmål än svenska.

Vårt arbete ska bidra till att varje barn får erfara den tillfredsställelse det ger att göra framsteg, övervinna svårigheter och få uppleva sig som en tillgång i gruppen.

Vi ska vara ett stöd för barn och föräldrar vid övergång till förskoleklass eller annan verksamhet.

Resursanvändning

Observation och dokumentation

En miljö rik på saker att göra

Utvecklingssamtal

Stadsdelens stödteam

Barn i behov av särskilt stöd- en gemensam plattform

Flerspråkighet i förskolan

Uppföljning

Utvecklingssamtal

Samtal med stödteamet

Halvårs- och helårsutvärdering i arbetslagen

Utveckling

Vi utvecklar vårt arbete mot ett interkulturellt förhållningssätt

Resultat

Under våren hade ledningen, förskolechefen, biträdande förskolechef och pedagogisk ledare, en egen uppföljning med alla enhetens verksamhetsstöd.

För de barn som behöver särskilt stöd följer vi stadsdelens riktlinjer och använder oss av det stöd som finns i form av talpedagog och samordnare.

Vi har inlett samarbetet med stadsdelens nya samordnare och redan fått mycket stöd av henne.

Vi ser fram emot att blanketter för ansökning och handlingsplaner kommer att ses över eftersom många pedagoger tyckt att de varit svåra att förstå sig på.

Förskoleundersökningen 2012 visar att 94% av föräldrarna anser att *Mitt barn känner sig tryggt*

Bedömning och analys

Matematik, naturvetenskap och teknik

Intresset för ämnena är stort hos både barn och pedagoger. Stadsdelens tidigare satsning på matematik för nyfikna förskolebarn märks tydligt i arbetet på avdelningarna.

Intresset för de två andra områdena är också stort och kunskaperna växer i takt med att pedagoger deltar i föreläsningar och studiebesök.

Språk och kommunikation

Vi bedömer att pedagogerna i stor utsträckning fångar tillfällena i vardagen för att samtala, lyssna och sätta ord på vad de gör, hur saker ser ut, hur det känns, luktar osv. Och att de genom att ordna miljön så att barnen kan mötas i små grupper ger dem möjlighet att samtala och lyssna på varandra.

På de flesta avdelningar förekommer högläsning dagligen och alla barn har tillgång till ett rikt utbud av böcker.

Vi saknar däremot möjlighet att ge barnen tillgång till digitala verktyg, en stor brist.

Pedagogiska miljöer

Arbetet med de pedagogiska miljöerna pågår hela tiden. Vi bedömer att vi är i ständig utveckling mot miljöer där barnen kan utöva inflytande över sitt eget lärande genom att få tillgång till material av varierande karaktär.

Hälsa och välbefinnande

Vi bedömer att avdelningarnas dagsrytm med aktivitet, vila och återkommande utevistelse främjar barnens hälsa. Alla avdelningar lägger också stor vikt vid att göra lunchen till en positiv upplevelse både matsmässigt och vad det gäller samvaro.

Välbefinnande förutsätter också ett respektfullt och förstående bemötande. Till det bidrar avdelningarnas arbete med bl.a. vänskapstema och likabehandlingsarbetet.

Stöd efter behov

Vår bedömning är att våra barn i behov av särskilt stöd och deras föräldrar får ett gott stöd av sina verksamhetsstöd med stöd av stadsdelens samordnare och talpedagog.

Förskola och hem

NÄMNDMÅL:

Förskolan ska ha goda former för samverkan med föräldrar och med skolans förskoleklass.

Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Period
Andel nöjda föräldrar i förskoleundersökning avseende dokumentation och uppföljning av barnets utveckling och lärande.	74 %	76 %	2012
Andel nöjda föräldrar i förskoleundersökning avseende information om barnets utveckling och lärande.	73 %	85 %	2012
Andel nöjda föräldrar i förskoleundersökning avseende information om verksamhetens mål och arbetssätt.	83 %	82 %	2012

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla förskolor ska utveckla arbetet med systematisk hantering av idéer och synpunkter som föräldrarna framför för att utan dröjsmål försöka identifiera eventuellt behov av åtgärder.	2012-01-01	2012-12-31
Alla förskolor ska utveckla arbetet med utvecklingssamtalets innehåll, utformning och genomförande för att föra fortlöpande samtal med barnens vårdnadshavare om barnens trivsel, utveckling och lärande både i och utanför förskolan.	2012-01-01	2012-12-31
Förskolechefen vidtar åtgärder för att öka svarsfrekvensen och nöjdheten i förskoleundersökningen.	2012-01-01	2012-12-31

ÅTAGANDE:

Vi ska ha goda former för samverkan med förskoleklass

Förväntat resultat

Övergången till förskoleklass fungerar väl för alla barn

Arbetsätt

Vi har former för att avrunda och avsluta förskoleperioden
 Vi har avslutande samtal med barnens föräldrar
 Vi uppmärksammar särskilt de barn som behöver extra stöd

Resursanvändning

Barnens pärmor
 Förskolans pedagoger

Pedagogisk ledare
Förskoleklassens pedagoger
FÖSK- Övergång förskola-skola

Uppföljning

Samtal och reflektion med barnen
Utvecklingssamtal
Helårsutvärdering i arbetslagen

Utveckling

Vi etablerar kontakt med våra samarbetskolor

Resultat

Kontakten med vår samarbetskola har fungerat bra.
Lärarna i förskoleklassen har besökt förskolorna. Dock är det bara ett fåtal av barnen som sedan börjar där.
Kontakten med alla de övriga skolorna barnen valt varierar stort.

69% av föräldrarna svarar att Jag är nöjd med hur förskolan förbereder övergången till förskoleklass för mitt barn

Föräldrarnas nöjdhet varierar också stort mellan förskolorna. Anledningen till det kommer att analyseras för att vi ska kunna använda oss av de goda exemplen.

ÅTAGANDE:

Vi åtar oss att ha goda former för samverkan med föräldrarna

Förväntat resultat

Föräldrarna får en god introduktion till förskolan
Föräldrarna känner sig välkomna att ställa frågor och framföra synpunkter på verksamheten
Vi skapar förutsättningar för föräldrarna sätta sig in i verksamhetens mål och arbetssätt
Vi skapar förutsättningar för föräldrarna att få veta vad förskolan gör för att stödja barnets utveckling
Vi skapar förutsättningar för att en tillitsfull relation till förskolans personal utvecklas

Arbetssätt

Förskolans arbete ska ske i ett nära och förtroendefullt samarbete med hemmen. Att förskolan är tydlig i fråga om mål och innehåll är en förutsättning för föräldrarnas möjligheter till inflytande. Pedagogerna känner ansvar för att det utvecklas en tillitsfull relation mellan förskolan och barnens familjer. Lpfö

Vi lägger stor vikt vid att ge varje barn och förälder en personlig och god introduktion i förskolan. Genom föräldraaktiv inskolning får föräldrarna insyn och kunskap om verksamheten och lär känna barn, pedagoger och andra föräldrar. Under inskolningen och på det uppföljande samtalet får pedagogerna möjlighet att ta del av föräldrarnas förväntningar och farhågor kring sina barns förskoletid. Den dagliga kontakten vid lämning och hämtning är basen i vårt föräldrasamarbete. Det är då vi genom vårt förhållningssätt skapar tillitsfulla relationer genom att vara lyhörda, respektfulla och professionella. Som komplement till de dagliga mötena använder vi oss av kontakt via telefon och mail.

Vi är lyhörda för föräldrars tankar, idéer och funderingar. Vi bemöter dem med respekt och tar tillvara det som ryms inom ramen för förskolans verksamhet.

Vi synliggör arbetet och lärandet i förskolan genom olika former av dokumentation. Föräldrarna kan genom dokumentationen följa lärprocesser hos sina barn.

I barnens pärmar dokumenterar vi det enskilda barnets och gruppens lärprocesser. Där visar vi också verksamheten – vad vi gör och på vilket sätt det är bra för barnet/barnen.

Alla föräldrar erbjuds minst ett utvecklingssamtal/termin. Samtalen baseras på den dokumentation och utvärdering av verksamheten som förskolan gör och på förälders/föräldrars berättelser om barnet utanför förskolan.

Alla föräldrar bjuds in till minst ett föräldramöte/år. Där vi presenterar verksamheten och bjuder in föräldrarna till samtal om densamma.

Varje avdelning skriver vecko- och/eller månadsbrev där man berättar vad barnen får vara med om. Månadsbreven är informativa och visar tydligt kopplingen mellan förskolans arbetssätt och läroplanens mål. Föräldrar välkomnas att delta i verksamheten på förskolan och på utflykter.

Vi ordnar informella möten i form av arbetskvällar, fester och sammankomster. På några av vår förskolor finns föräldraråd.

Resursanvändning

Alla pedagoger

Det gemensamma underlaget för Barnens pärmar

Dokumentationer av verksamheten

Utvecklingssamtal, föräldramöten och brukarundersökning

Föräldrarådsmöten

Fester och sammankomster

Dagliga samtal

Månads- och veckobrev

Våra hemsidor

Information på anslagstavlor

Uppföljning

Dagliga samtal med föräldrar

Utvecklingssamtal, föräldramöten och brukarundersökningen

Föräldrarådsmöten
Halvårs- och helårsutvärdering i arbetslagen

Utveckling

Vi förstår med kompetensutveckling om vad det innebär att vara professionell i arbetet

Vi utarbetar ett gemensamt underlag för utvecklingssamtalen, dess förberedelser och uppföljning

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Vi ska anordna en gemensam studiedag på temat "Den goda arbetsplatsen" för att öka medarbetarnas kunskaper om professionellt förhållningssätt	2012-01-01	2012-12-31

Resultat

Alla avdelningar använder sig av föräldraaktiv inskolning och har ett uppföljningssamtal en kort tid efter att inskolningen är klar.

Flera av förskolorna har former för föräldrar att ta del av, och diskutera, verksamheten t.ex. Öppet hus, Vårsalong och Onsdagskaffe.

Genom förskoleråden får föräldrarna möjlighet att ställa frågor och framföra synpunkter på verksamheten. Alla förskolor i enheten har ännu inte förskoleråd, inte heller har vi något gemensamt underlag med mål och syfte för arbetet i råden. Det är något vi ska arbeta fram under hösten-våren 2012-2013.

Vi saknar också en systematisk hantering av synpunkter och klagomål från föräldrar. Rutiner för det ska formuleras under hösten

Arbetet med att utveckla kvaliteten på månadsbrev fortsätter, de blir alltmer ett sätt att ge föräldrar möjlighet att sätta sig in i verksamhetens mål och arbetssätt – vad vi gör, hur och varför

Det gemensamma underlaget för utvecklingssamtal är klart och kommer att börja användas i höst..

Beslut har fattats att varje barns förälder/föräldrar ska erbjudas två samtal per läsår.

Dokumentationen i barnens pärmar är ytterligare ett sätt för föräldrar att få inblick i såväl förskolans arbetssätt som det egna barnets utveckling. Arbetet med att utveckla dokumentationen i barnens pärmar fortgår. Ett nytt underlag för det arbetet blev klart under våren.

Samtal om vad det innebär att vara professionell i sitt möte med föräldrar är en ständigt återkommande fråga på Apt och andra möten. Även vårens studiedag om *Den goda arbetsplatsen* hade fokus på det professionella förhållningssättet

I 2012 års förskoleundersökning svarar föräldrarna att:

Jag känner mig välkommen att ställa frågor och framföra synpunkter på verksamheten. 81% (81% 2011)

Jag får veta vad förskolan gör för att stödja mitt barns utveckling. 73% (77% 2011)

Jag har fått information om förskolans mål och arbetssätt. 83% (83% 2011)

Genomsnittet är i stort sett detsamma som tidigare år men på en förskola har föräldrarna uttryckt missnöje och misstroende och där är resultatet betydligt lägre än förra året.

Två förskolor som förbättrat sina resultat jämfört med förra året har medvetet arbetat med dialogen vid lämning och hämtning, innehållet i sina månadsbrev, de har hittat former för att bjuda in föräldrarna att ta del av verksamheten och dessutom uppmanat föräldrarna att svara på enkäten.

Bedömning och analys

Samverkan

NÄMNDMÅL:

Förskolan ska ha goda former för samverkan med föräldrar och med skolans förskoleklass.

Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Period
Andel nöjda föräldrar i förskoleundersökning avseende dokumentation och uppföljning av barnets utveckling och lärande.	74 %	76 %	2012
Andel nöjda föräldrar i förskoleundersökning avseende information om barnets utveckling och lärande.	73 %	85 %	2012
Andel nöjda föräldrar i förskoleundersökning avseende information om verksamhetens mål och arbetssätt.	83 %	82 %	2012

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla förskolor ska utveckla arbetet med systematisk hantering av idéer och synpunkter som föräldrarna framför för att utan dröjsmål försöka identifiera eventuellt behov av åtgärder.	2012-01-01	2012-12-31
Alla förskolor ska utveckla arbetet med utvecklingssamtalets innehåll, utformning och genomförande för att föra fortlöpande samtal med barnens vårdnadshavare om barnens trivsel, utveckling och lärande både i och utanför förskolan.	2012-01-01	2012-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskolechefen vidtar åtgärder för att öka svarsfrekvensen och nöjdheten i förskoleundersökningen.	2012-01-01	2012-12-31

ÅTAGANDE:**Vi ska ha goda former för samverkan med förskoleklass****Förväntat resultat**

Övergången till förskoleklass fungerar väl för alla barn

Arbetsätt

Vi har former för att avrunda och avsluta förskoleperioden
Vi har avslutande samtal med barnens föräldrar
Vi uppmärksammar särskilt de barn som behöver extra stöd

Resursanvändning

Barnens pärmor
Förskolans pedagoger
Pedagogisk ledare
Förskoleklassens pedagoger
FÖSK- Övergång förskola-skola

Uppföljning

Samtal och reflektion med barnen
Utvecklingssamtal
Helårsutvärdering i arbetslagen

Utveckling

Vi etablerar kontakt med våra samarbetsskolor

Resultat

Kontakten med vår samarbetsskola har fungerat bra.
Lärarna i förskoleklassen har besökt förskolorna. Dock är det bara ett fåtal av barnen som sedan börjar där.
Kontakten med alla de övriga skolorna barnen valt varierar stort.

69% av föräldrarna svarar att *Jag är nöjd med hur förskolan förbereder övergången till förskoleklass för mitt barn*

Föräldrarnas nöjdhet varierar också stort mellan förskolorna. Anledningen till det kommer att analyseras för att vi ska kunna använda oss av de goda exemplen.

Bedömning och analys

Samverkan med förskoleklassen

Kontakten med vår samarbetsskola har fungerat bra för första gången på flera år. Det beror till stor del på den nya personalen i skolan som initierat kontakt med oss och kommit på besök till förskolorna.

Föräldrarnas nöjdhet varierar stort mellan förskolorna. Vi bör analysera hur man arbetat på de förskolor där föräldrarna är nöjda. Vi bör också utarbeta gemensamma linjer för hur arbetet med att förbereda barnen inför skolstart ska gå till.

Föräldrasamverkan

På en av våra förskolor har föräldrarna visat stor missnöje och misstro. Det gör att det genomsnittliga värdet från förskoleundersökningen blir missvisande. Det är lika högt som förra året och med tanke på att en förskola har mycket lågt resultat är vår bedömning att föräldrarna överlag är nöjda och att vår föräldrasamverkan fungerar bra.

Kritiken från missnöjda föräldrar har till stora delar handlat om bristande information och avsaknad av dialog med förskolans ledning. Vi arbetar nu med att hitta bra rutiner för att avhjälpa de bristerna.

Vi ser en skillnad i kvaliteten på avdelningarnas månadsbrev jämfört med förra året. De innehåller nu mer information om vad man gör och varför med kopplingar till läroplanen.

Flera avdelningar har också hittat nya former för att bjuda in föräldrarna att ta del av verksamheten.

Under året har vi utarbetat nya underlag för Barnens pärmor och Utvecklingssamtal, något som vi hoppas ska bidra till att föräldrarna känner att de får veta vad förskolan gör för att stödja barnens utveckling.

Övrig uppföljning

Sammanfattande analys och bedömning av måluppfyllelsen och lärdomarna under läsåret

Vi bedömer att vi är på god väg i arbetet mot våra uppställda mål i Stadions enhet. Det innebär att barnen i våra förskolor erbjuds möjligheter till utveckling, lärande och delaktighet inom läroplanens alla målområden. Vi arbetar kontinuerligt med att bli bättre inom de utvecklingsområden vi identifierat.

Vår sammanfattande analys grundar vi på de utvärderingar varje avdelning gjort och genomläsning av alla avdelningars månadsbrev, medarbetarsamtal samt resultatet från årets förskoleundersökning.

Under tertialen har en stor del av ledningens arbete koncentrerats till en av enhetens förskolor där en sammansatt situation av misstroende mellan föräldrar,

personal och ledning rätt. Det har inneburit att annat arbete fått stå tillbaka. Bland annat har några av våra viktiga nätverk fått ställas in och ledningsgruppens arbete har fått ett annat innehåll än planerat. Det arbete som i vanliga fall sköts av tre personer utförs nu av två, vilket gör att allt som önskas inte hinns med.

Liksom förra årets resultat visar årets förskoleundersökning att vi inom enheten har stora variationer i föräldranöjdhet. Några förskolor har förbättrat sina resultat, andra har fått sämre i år än förra året. Att ta tillvara de goda exemplen och på olika sätt stödja de förskolor som inte har föräldrarnas fulla förtroende är ett fortsatt utvecklingsområde för oss.

Styrdokument/Läroplanen

Arbetet med att implementera läroplanen pågår sedan våren 2011 på Apt, planeringsdagar, nätverksträffar och andra möten i enheten.

Pedagogisk ledning/Systematiskt kvalitetsarbete

Inför årets medarbetarsamtal utarbetade vi ett nytt underlag med pedagogiskt fokus och koppling till läroplanen.

I höst prövar vi en ny form av Apt-möten där 2-3 förskolor har möten tillsammans och där vi ger stort utrymme för diskussioner om våra åtaganden och läroplanens mål. Det blir ett sätt att involvera medarbetarna i skrivandet av nästa års verksamhetsplan.

Utifrån verksamhetsplanens beskrivning av **vad** som ska göras skriver sedan avdelningarna **hur** i sina arbetsplaner. Underlaget för arbetsplanernas utformning ska ses över, vi behöver också utveckla formerna för utvärdering.

När kompetensutbildningen för arbetslagsledare är genomförd kommer den att följas upp i nätverksform och arbetet med att utforma arbetsbeskrivning för de avdelningsansvariga kan inledas. I den är det systematiska kvalitetsarbetet en viktig del.

Verksamhetens lärandemiljöer

Arbetet med den pedagogiska miljön är en ständigt pågående process. Tankarna om miljön och dess betydelse finns med i alla samtal om hur vi kan främja barnens lek, lärande och inflytande.

Många avdelningar har tillfört material för matematiskt och naturvetenskapligt utforskande och upptäckande. T.ex. föremål att sortera och klassificera, sand, vatten och material med olika tyngd och olika former.

Man använder sig också alltmer medvetet av utomhusmiljöernas möjligheter.

Förskolans pedagogiska uppdrag/Pedagogisk verksamhet/Barns utveckling och lärande

Underlaget till barnens pärmar är reviderat och har en tydlig koppling till läroplanen. Ett av stöddokumenterna i arbetet med pärmar är det Lotusdiagram över läroplanens mål som vi sammanställt.

Pedagogisk dokumentation är ett utvecklingsområde. Våra interna nätverk kommer att ha dokumentationen i fokus även fortsättningsvis. Liksom vi arbetar vidare med att tolka och förstå läroplanens begrepp inom områdena matematik, natur och teknik.

Tema/projekt som pågår är arbete med matematik, växter och djur, människokroppen, våra sinnen, rörelse, musik och instrument.

Att vi har så begränsade möjligheter att erbjuda barnen tillgång till datorer är en stor brist. På det området har vi svårt att ens närma oss läroplanens intentioner.

Förskolans demokratiska uppdrag/Värdegrund/Barns inflytande/Jämställdhet

Enhetens likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling revideras i början av höstterminen. Då gör också avdelningarna sina kartläggningar och analyser av nuläget för att identifiera behov av förebyggande insatser.

Barnens inflytande över den pedagogiska miljöns utformning ökar i när pedagogerna observerar och lyssnar till barnens idéer.

En pedagog delog i stadsdelens satsning på jämställdhetsarbete under våren och en annan kommer att delta i höst. Vi har ännu inga planer på hur vi ska sprida deras kunskaper i enheten.

Många avdelningar reflekterar över sitt arbete med konfliktlösning och hittar olika sätt att arbeta med vänskap och relationer.

Förskoleundersökningen visar att 90% (91% 2011) av föräldrarna anser att:
Förskolan arbetar medvetet med att utveckla barns sociala förmåga

Pojkar och flickor ges lika möjligheter att utvecklas 92% 2012, 91% 2011
Förra året svarade 79% av pojkarnas föräldrar ja på den frågan medan 95% av flickornas föräldrar var nöjda.

I år är skillnaden utjämnad till 92% för pojkar och flickor.

Förskolans

samverkansuppdrag/Föräldrainflytande/Förskoleklass/Socialtjänsten

Arbetet med ett gemensamt underlag för utvecklingssamtal har fört med sig att vi tänkt kring, och diskuterat syftet med, alla delar av föräldrasamverkan och vad det innebär att vara professionell i sitt möte med föräldrar. Det var ett av våra utvecklingsområden från 2011 och är det även fortsättningsvis.

En brist som uppdragats under året är att vi saknar rutiner för att ta tillvara synpunkter, idéer och klagomål från föräldrar. Bristen är nu åtgärdad genom att alla förskolor samlar synpunkter från föräldrar och lämnar dem vidare till ledningen.

Förskoleråd finns på några av förskolorna. Genom dem får föräldrarna möjlighet att ställa frågor och framföra synpunkter på verksamheten. Alla förskolor i enheten

har ännu inte förskoleråd, inte heller har vi något gemensamt underlag med mål och syfte för arbetet i råden.

Vi kommer att använda oss av resultatet från brukarundersökningen i våra utvärderingar och som underlag för samtal med föräldrarna.

De genomsnittliga resultaten från förskoleundersökningen är i nivå med förra årets. En av våra förskolor har mycket låga värden i år (t.ex. på frågan *Jag får veta vad förskolan gör för att stödja mitt barns utveckling* 26% i år mot 86% förra året). Slutsatsen vi drar är att flertalet föräldrar är nöjda men att vi måste uppmärksamma situationen på den enskilda förskolan speciellt.

Jag känner mig välkommen att ställa frågor och framföra synpunkter på verksamheten 81% (2011 och 2012)

Jag har fått information om förskolans mål och arbetssätt 83% (2011 och 2012)

Alla blivande sexåringar har varit på besök i vår samarbetskola och kontakten med den fungerar bra. Kontakten med alla de övriga skolorna barnen valt varierar stort, liksom föräldrarnas nöjdhet med *hur förskolan förbereder övergången till förskoleklass för mitt barn*.

De arbetsplatsansvariga har deltagit i ett utbildningstillfälle med socialtjänsten och vi har upprättat en handlingsplan för samarbetet.

Barn i behov av verksamhetsstöd

Genom observationer och diskussioner på avdelningsmöten i arbetslagen uppmärksammas varje barns behov.

För de barn som behöver särskilt stöd följer vi stadsdelens riktlinjer.

Vi har inlett samarbetet med stadsdelens nya samordnare och det fungerar mycket bra.

Bemanning och kompetensutveckling

Bristen på förskollärare har gjort att vi under året haft långa rekryteringsprocesser, något som oroar såväl ledning, övrig personal som föräldrar.

Pedagogisk dokumentation fortsätter att vara ett utvecklingsområde.

Vi planerar att ordna nätverksträffar för de medarbetare som arbetar som verksamhetsstöd för våra barn i behov av särskilt stöd.

De avdelningsansvariga förskollärare deltar i steg två i fortbildningen om förskollärarens förstärkta uppdrag. När utbildningen är genomförd kommer vi att följa upp den i nätverksform och börja formulera en arbetsbeskrivning för avdelningsansvariga. Det blir ett led i implementeringen av läroplanens riktlinjer om förskollärarens särskilda ansvar.

Våra kokerskor deltar i stadsdelen utbildning om *Bra mat för barn i förskolan*.

I oktober ordnar vi en kurs om barnolycksfall.

Enhetschefens slutbedömning i den sammanfattande analysen.

Stadions pedagogiska verksamhet bedöms svara mot uppsatta mål. Enhetens arbete bedöms bidra till barnens utveckling, lärande och delaktighet. bedömningarna grundas på interna utvärderingar och resultatet från forskoleundersökningen.

På flertalet av enhetens förskolor når vi de uppsatta målen och har hög nöjdhet och god samverkan med föräldrar.

Att öka nöjdheten och utveckla samverkan med föräldrar är ett av våra utvecklingsområden

Utvecklingsområden

Utifrån brukarenkäten, pedagogernas självvärdering och utvärderingar i arbetslag och andra grupper har vi identifierat våra utvecklingsområden. Vår intention är att satsningarna ska bidra till att höja kvaliteten på alla förskolor och samtidigt bidra till en jämnare kvalitet mellan förskolorna.

Under året kommer enheten att få såväl ny förskolechef som ny biträdande förskolechef. Deras uppgift kommer att bli att utarbeta gemensamma strukturer och rutiner kring ett antal frågor i enheten, bland annat det systematiska kvalitetsarbetet och ansvarsfördelningen i arbetslagen.

Vi vill fortsätta arbetet med att fördjupa kunskaperna om läroplanens mål och intentioner.

Vi vill fortsätta det påbörjade arbetet om vad det innebär att vara professionell i arbetet med barn, föräldrar och kollegor.

Vi vill utveckla arbetet med pedagogisk dokumentation.

Åtgärder för utveckling

Kvalitetsredovisning upprättad av

Kerstin Kandell, tillförordnad enhetschef

Agneta Lindberg, tillförordnad biträdande enhetschef/ pedagogisk ledare.

Bilagor